

SPRAWOZDANIE DYREKCJI
WYŻSZEJ
SZKOŁY HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

za rok szkolny 1897/8.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM DYREKCJI SZKOŁY HANDLOWEJ.
W Drukarni W. L. Anczyca i Spółki.
1898.

SPRAWOZDANIE.

Szesnasty rok istnienia szkoły handlowej a drugi od otwarcia wyższej szkoły handlowej rozpoczęto uroczystem nabożeństwem w kościele Najśw. Maryi Panny dnia 6 września 1897. Z powodu przybytku drugiego kursu w wyższej szkole handlowej pomnożyło się znowu grono nauczycielskie.

Profesor c. k. wyższej szkoły przemysłowej Alberti Stanisław, profesor c. k. gimnazjum św. Anny Kranz Ignacy, profesor c. k. szkoły realnej Spitzer Roman, profesor c. k. gimnazjum św. Jacka Jaglarz Andrzej, urzędnik banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu Przybyłowicz Józef, objęli naukę z początkiem nowego roku szkolnego w klasach i przedmiotach jak poniżej.

Nauka odbywała się regularnie i zakład rozwijał się prawidłowo. Zachowanie się młodzieży było w szkole i poza szkołą bardzo przyzwoite, młodzież bowiem rozumiała dobrze, czego od niej społeczeństwo wymaga i jakie wobec ogółu przyjmuje na siebie obowiązki, poświęcając się nauce, mającej na celu podniesienie handlu w kraju.

Nie wszyscy jednak uczniowie, niestety, umieli należycie ocenić i zrozumieć swoje powinności — to też jedni dobrowolnie, inni uchwałą konferencyi grona nauczycielskiego do tego skłonieni — poszli szukać zajęcia w innym zawodzie; klasyfikacya zaś tych uczniów, którzy do końca w pracy wytrwali, przedstawia się zupełnie dobrze, — jak poniżej w statystyce uczniów.

W bieżącym roku szkolnym w maju zaszczycił zakład po raz pierwszy swą bytnością JW. Prezydent c. k. Rady Szkolnej Krajowej Dr. M. Bobrzyński i przysłuchiwał się lekcyi języka polskiego i matematyki na obu kursach wyższej szkoły handlowej. Opuszczając zakład wyraził JW. Pan Prezydent zgromadzonym członkom wydziału swoje zupełne zadowolenie i obiecał otoczyć nowo powstającą szkołę swą szczególną opieką. Również i Przewodniczący wydziału Szkoły, WPan Radca A. Mendelsburg, zwiedził zakład w kwietniu b. r. i przysłuchiwał się lekcyi języka niemieckiego i matematyki w wyższej szkole handlowej.

Dotkliwą stratę poniósł w bieżącym roku nasz zakład przez śmierć ś. p. Andrzeja Maya, em. dyrektora gimn., a zastępcy dyrektora tut. zakł., profesora fizyki i gospodarza II-go kursu W. Szk. H. Po krótkich a ciężkich cierpieniach przeniósł się ś. p. May do wieczności — a ogólny żal tak ze strony zarządu szkoły, bo cały czas wolny szkole tej z prawdziwem poświęceniem oddawał — ze strony grona nauczycieli, dla których był prawdziwym przyjacielem i najlepszym kolegą, jak i ze strony uczniów, którzy go jak swego ojca kochali — towarzyszył zmarłemu na miejsce wiecznego spoczynku.

Zarząd szkoły wniósł bieżącym roku podania do rządu, w sprawie przyznania szkole prawa publiczności a uczniom zakład kończącym prawa do jednorocznej służby wojskowej — oba te podania prawdopodobnie już w najbliższym czasie przychylnie załatwione zostaną, tak że młodzież w roku przyszłym wyższą szkołę handlową opuszczając, wszystkie do szkół takich przywiązane prawa posiadać będzie. Zakład bowiem urządzony zupełnie na wzór istniejących zakładów w Czechach i Austrii daje młodzieży nie tylko wykształcenie fachowe ale i ogólne.

Na zakupno środków naukowych, Zarząd szkoły poświęcił w tym roku znaczną kwotę. Zakupiono kilka map szkolnych do nauki geografii i historii — kilka aparatów fizycznych i cały zbiór do nauki towaroznawstwa.

Na tem naturalnie poprzestać nie można — obecnie skierują się wszystkie starania do skompletowania obecnych i założenia nowych zbiorów, oraz urządzenia kantoru wzorowego. Dyrekcyja szkoły nie traci nadziei, że dobrodziej tej jedynej w kraju instytucyi nie poskąpią funduszków ani na odpowiednią adaptacyą używanego obecnie budynku ani na urządzenie całego szeregu zbiorów niezbędnie w szkole fachowej potrzebnych — tem bardziej, że w roku przyszłym odbędą się z końcem roku szkolnego końcowe egzamina uczniów kursu III-go — mających po opuszczeniu szkoły o własnych siłach pójść dalej drogą wskazaną i przynieść zaszczyt dobrodziejom szkoły i szkole samej.

W bieżącym roku podniósł Sejm krajowy Król. Galicyi roczną subwencyę na utrzymanie szkoły z 2000 na 4000 zlr., a Dyrekcyja poczuwa się do miłego obowiązku i na tem miejscu wyrazić imieniem szkoły i uczącej się w niej młodzieży Wysokiemu Sejmowi najgorętsze podziękowanie, nie tracąc nadziei, że całe społeczeństwo zakład ten poprze, by rozwijając się coraz bardziej — spełnić mógł najbardziej nawet wygórowane żądania.

Wydział Zarządu Wyższej Szkoły handlowej.

Przewodniczący:

Mendelsburg Albert, radca cesarski, kawaler orderu Franciszka Józefa, prezes Izby handlowej i przemysłowej, właściciel domu bankowego, radca miejski.

Delegat c. k. Ministerstwa Oświaty:

Dr. Zoll Fryderyk, kawaler ces. austr. orderu żelaznej Korony III kl., członek Izby Panów, c. k. Radca dworu, profesor Uniwersytetu, wiceprezes Akademii Umiejętności w Krakowie, poseł na Sejm krajowy.

Delegat Wydziału Krajowego:

Dr. Weigel Ferdynand, radca cesarski, kawaler orderu Franciszka Józefa, b. Prezydent miasta Krakowa, adwokat kraj., poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy, szef biura Izby handlowej, radca miejski.

Delegaci Rady miejskiej:

Dr. Leo Juliusz, profesor Uniwersytetu, członek Komisji prawniczej Akademii Umiejętności w Krakowie, radca miejski, członek państwowej i krajowej Rady kolejowej, prezes Rady nadzorczej Związku handlowego w Krakowie.

Federowicz Jan Kanty, właściciel handlu korzennego i win, radca miejski, członek Rady nadzorczej Związku handlowego w Krakowie, członek wydziału Kongregacji kupieckiej, członek wydziału wielkiego Kasy Oszczędności miasta Krakowa.

Delegaci Izby handlowej i przemysłowej :

Dr. Benis Artur, adwokat krajowy, sekretarz Izby handlowej.

Kwiatkowski Jan, właściciel składu węgla i drzewa, radca miejski, assesor dla spraw handlowych przy Sądzie krajowym, członek wydziału wielkiego Kasy Oszczędności miasta Krakowa.

Delegaci Kongregacji kupieckiej :

Fischer Władysław, właściciel handlu korzennego i składu papieru, członek Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, zastępca przewodniczącego Kongregacji kupieckiej, członek wydziału wielkiego Kasy Oszczędności miasta Krakowa.

Dr. Szarski Henryk, współwłaściciel handlu korzennego pod firmą S. Szarski i Syn, skarbnik krakowskiej Kongregacji kupieckiej, członek Komitetu nadzorczego filii Banku krajowego w Krakowie.

Dyrektor Szkoły :

Kroebl Franciszek, szef biura i prokurent Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Krakowie, radca miejski, radca Arcybractwa Miłosierdzia.

Grono nauczycielskie Wyższej Szkoły handlowej.

Dyrektor :

Kroebl Franciszek, j. w.

Nauczyciele :

Alberti Stanisław, profesor c. k. wyższej Szkoły przemysłowej, uczył na II roku wyższ. Szk. handl. w I półr. chemii, w II półr. towaroznawstwa. — Tyg. godzin 2.

Antoniewicz Bolesław Woysym, naczelnik rachunkowości i prokurent Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu, gospodarz klasy III niższej Szkoły handlowej, uczył: w niższej Szkole handl.: korespondencji, buchalteryi i nauki o handlu, tyg. godzin 4, — w wyższej Szkole handl. na I r. ćwiczeń kontowych, na II r. buchalteryi, tyg. godzin 3.

Heck Waleryan, profesor c. k. gimnazjum św. Anny, członek komisji egzam. dla nauczycieli szkół wydziałowych, uczył geografii w niższej Szkole handl. w klasie I, II i III tyg. godzin 4, — w wyższej Szkole handl. na I r. tyg. godzin 2.

Ks. Hrubant Józef, exhortator wyższej i niższej szkoły handlowej.

Jaglarz Andrzej, profesor c. k. gimnazjum św. Jacka, uczył w wyższej Szkole handl. fizyki na I i II r., tyg. godzin 4.

- Kannenberg Józef**, profesor c. k. gimnazjum św. Jacka, członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na jednorocznych ochotników, gospodarz I i II r. wyższej Szkoły handl., uczył języka niemieckiego w wyższej Szkole handl. na I i II r., tyg. godzin 9.
- Kranz Ignacy**, profesor c. k. gimnazjum św. Anny, członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na jednorocznych ochotników, uczył w wyższej Szkole handl. matematyki na I i II r., tyg. godzin 5.
- Lachowicz Julian**, profesor c. k. wyższej Szkoły przemysłowej, członek Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół wydziałowych, uczył w wyższej Szkole handl. historii i geografii na II r., tyg. godzin 4.
- Ottmann Rudolf**, kustosz biblioteki Jagiellońskiej, uczył w niższej Szkole handl. języka niemieckiego w klasie I, II i III, tyg. godzin 10.
- Peszkowski Ludwik**, nauczyciel szkół wydziałowych, starszy nauczyciel w szkole im. św. Barbary, uczył kalfografii w niższej Szkole handl. w klasie II i III, tyg. godzin 2 i w wyższej Szkole handl. na I i II r. tyg. godzin 3.
- Pieniążek Odrowąż Czesław**, profesor VIII r. c. k. wyższej szkoły realnej, gospodarz kl. II niższej Szk. handl., uczył w niższej Szkole handl. języka polskiego w klasie I, II i III, tyg. godzin 6.
- Przybyłowicz Józef**, urzędnik Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu, uczył w niższej Szkole handl. ćwiczeń kontowych i nauki o handlu w kl. II, tyg. godz. 2.
- Rongier Paweł**, nauczyciel języka francuskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim i w gimnazyach, uczył w wyższej Szkole handl. języka francuskiego na I i II r., tyg. godzin 9.
- Sędzimir Mieczysław**, dyrektor filii Banku krajowego, uczył w wyższej Szkole handl. nauki o handlu na I i II r. i prawa wekslowego na II r., tyg. godzin 5.

Spitzer Roman, profesor VIII r. c. k. wyższej szkoły realnej, uczył w wyższej Szkole handl. historyi na I r., tyg. godzin 2.

Stein Artur, dyrektor filii c. k. uprzyw. galic. akcyj. Banku hipotecznego, uczył rachunków kupieckich w niższej Szkole handl. w kl. III, tyg. godzinę 1 i w wyższej Szkole handl. na I i II r., tyg. godzin 5.

Wacłęga Henryk, dyrektor szkoły wydziałowej im. Ces. Franciszka Józefa, członek Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół wydziałowych, gospodarz kl. I niższej Szkoły handl., uczył w niższej Szkole handl. rachunków kupieckich w kl. I i II, tyg. godzin 5, oraz kaligrafii w kl. I, tyg. godzin 2.

Zawiliński Roman, profesor c. k. gimnazyum św. Anny, członek Komisji językowej, literackiej i antropologicznej Akademii Umiejętności w Krakowie, uczył w wyższej Szkole handl. języka polskiego na I i II r., tyg. godzin 7.

PLAN NAUK

w roku szkolnym 1898.

ODDZIAŁ WYŻSZY.

Kurs I.

Język polski, tyg. godz. 4. — Na podstawie »Wzorów poezyi i prozy« Próchnickiego poznano prozę powieściową i historyczną oraz poezję epiczną. W całości przeczytano nadto z uwagami historyczno-literackimi: Korzeniowskiego: »Kollokacyą«, Stefczyka: »Żywot Tadeusza Kościuszki«, Mickiewicza: »Grażynę«, »Konrada Wallenroda«, »Pana Tadeusza«, Malczewskiego: »Maryę«, Lenartowicza: »Bitwę racławicką«, Brodzińskiego: »Wiesława«.

Prywatnie czytali uczniowie w domu i zdawali sprawę w szkole z »Wyboru nowell« wydania H. Kopii, Sienkiewicza: »Ogniem i mieczem«, Syrokomli: »Stare wrota«. Przygodnie przy poprawie ćwiczeń piśmiennych powtarzano prawidła gramatyczne i ortograficzne.

Co 3 tygodnie naprzemian zadanie domowe lub szkolne.

Język niemiecki, tyg. godzin 5. — Czytanie i opowiadanie ustępów treści: kształcącej moralnie, historycznej i opisowej. Uczenie się na pamięć. Konwersacya niemiecka na tle przeczytanych ustępów i wiadomości nabytych

w nauce innych przedmiotów. Wypracowania piśmienne szkolne i domowe w zakresie czytanych ustępów i nauki szkolnej.

Podręcznik: Deutsches Lesebuch für commerciale Lehranstalten von Dr. Fr. R. v. Haymerle, Wien, Hölder 1891.

Język francuski, tyg. godz. 5. — Gruntowna nauka czytania i ogólne zasady języka francuskiego, z uwzględnieniem właściwości szyku wyrazów. Czasowniki foremne i nieforemne i używanie czasów głównych. Rzeczownik i jego znaczenie w zdaniu. Rodzajnik określony, nieokreślony i częściowy. Przymiotniki. Zaimki. Wyrazy nieodmienne. Układ zdań pojedynczych. Ćwiczenia ortograficzne na tablicy. Zadania piśmienne szkolne i domowe, mianowicie 40 w ciągu roku szkolnego. — Podręcznik Erarda Ciechomskiego.

Matematyka, tyg. godz. 3. — a) Ogólna arytmetyka. Pojęcie liczb ogólnych, rozszerzenie pojęcia liczb przez wprowadzenie ilości dodatnich i ujemnych, działania liczbami ogólnymi. Mnożenie i dzielenie wielomianów. Podzielność liczb, wspólna największa miara i najmniejsza wielokrotność. Skrócone sposoby mnożenia i dzielenia, o ile takowe w rachunkach kupieckich zastosowanie mieć mogą. Stosunki, proporcye, reguła trzech pojedyncza i złożona. Zastosowanie proporcji do rachunków procentowych i kupieckich. Podnoszenie do kwadratu i sześciannu wielomianów, w liczbach szczególnych i ogólnych, wyciąganie pierwiastków kwadratowych i sześciennych z takichże wielomianów. Logarytmy. Zrównania pierwszego stopnia o jednej i więcej niewiadomych.

b) Geometrya. Planimetrya, z osobliwszem uwzględnieniem wymiarów figur prostokreślnych i koła. Objasnienie linii krzywych, powstających z przecięć stożka. Ze stereometrii obrachowanie powierzchni i objętości brył, przy zastosowaniu logarytmów do rozwiązania otrzymanych wzorów. Ćwiczenia w zastosowaniu cyrkla

i linii przy zagadnieniach konstrukcyjnych. Co miesiąc 1 zadanie domowe i 1 szkolne.

Fizyka, tyg. godz. 2. — Własności ciał. Nauka o cieple i zasady meteorologii, mechanika ciał stałych, ciekłych i lotnych.

Rachunki kupieckie, tyg. godz. 3. — Cztery działania liczbami całymi i dziesiętnymi, mianowanymi i niemianowanymi, wraz z ułatwieniami i skróconymi sposobami mnożenia i dzielenia. Cztery działania ułamkami zwyczajnymi. Rachunek liczbami wielogatunkowymi, z zastosowaniem miar, wag i monet austriackich oraz zagranicznych. Stosunki i proporcje. Reguła trzech pojedyncza i składana. Reguła łańcuchowa. Reguła spółki pojedyncza i składana. Reguła mieszaniny. Rachunki odsetkowe. Obliczanie procentu za pewną ilość lat, za pewną ilość miesięcy i za pewną ilość dni. Obliczanie procentu od kilku kapitałów razem. Obliczanie procentu od kilku kapitałów według różnej stopy procentowej. Średnia stopa procentowa i wspólny termin wypłaty.

Przy nauce kładziono główny nacisk na wyrobienie biegłości oraz pewności w rachunku.

Podręcznik: Kramsztyk, Arytmetyka handlowa.

Nauka o handlu, tyg. godz. 1. — Ogólne pojęcia handlu i jego rodzaje. Przedmioty handlu: towar, cena, pieniądz. Osoby handlu i urządzenia handlowe: kupiec, handel samoistny i spółkowy, firma i rejestr handlowy, księgi handlowe, prokurator, pełnomocnik, buchalter, kasyer. Pośrednicy handlowi: stręczyciel, komisant, agent, spedytor, przewoźnik. Środki rozwoju handlu: koleje, żegluga, poczta, telegraf, telefon, ceduły giełdowe, cenniki, giełdy, aukcje, wystawy, składy publiczne. Ubezpieczenia: od ognia, na życie, od wypadku, morskie. Wpływ państwa na handel: cła, izby handlowe, marki ochronne, sądy handlowe, konsulowie.

Ćwiczenia kontowe, tyg. godz. 1. — Dokumenta handlowe, ich znaczenie w razie sporu i dla zapisów buchalte-

rycznych. Podział. Znaki używane do oznaczenia rozmiarów i kwot. System metryczny. Firma pojedynczego kupca i spółek handlowych. Faktura, szczegóły, które zawierać powinna; sposoby zapłaty, za pobraniem, gotówką, za wekslem, w rachunku; pokwitowanie. Weksel, jego znamiona, ważniejsze postanowienia ustawy; weksel przekazowy, solidarność zobowiązania; zlecenie (żyro), przedłużenie, pokwitowanie, protest. Przekaz i czek; ostemplowanie. List przewozowy: kolejowy, pocztowy i wodny (konosament). Papiery publiczne, ich znamiona, nazwy, znaczenie i pochodzenie; kupon i talon. Kwity: na gotówkę, na weksel (arkusz podawczy), na towary (warant), składy publiczne i prywatne.

Podręcznik: Nauka buchalteryi, Część I, B. W. Antoniewicza. W każdym dziale przerobiono po kilka dokumentów.

Historya, tyg. godz. 2. — Pierwsze półroczcie: *Historya starożytnego Wschodu, Grecyi i Macedonii z szczególnem uwzględnieniem rozwoju kultury i cywilizacyi na podstawie podręcznika Zakrzewskiego »Historya powszechna na klasy wyższe szkół średnich, Tom I«*. Drugie półroczcie: *Historya Rzymu do upadku cesarstwa zachodniego w r. 476. Historya wieków średnich na podstawie podręcznika Zakrzewskiego, tom II, do upadku państwa frankońskiego w r. 887 i ustalenia się nowego politycznego i społecznego porządku, opartego na hierarchii i feudalizmie*.

Geografia, tyg. godz. 2. — Najważniejsze pojęcia z geografii matematycznej, fizycznej i antropologicznej. Najważniejsze wiadomości w celu zrozumienia i odczytywania map. Opis monarchii austriacko-węgierskiej ze szczególnem uwzględnieniem płodów ziemi, przemysłu, handlu i środków komunikacyjnych.

Kaligrafia, tyg. godz. 2. — Ćwiczenia w piśmie polskim i niemieckim, aby je uczynić czystem, wyraźnem i przyjemnem dla oka.

Kurs II.

Język polski, tyg. godz. 3. — Na podstawie »Wzorów poezyi i prozy« Próchnickiego poznano poezję epiczno-liryczną, liryczną i dramatyczną, prozę naukową i krasomowczą. Nadto przeczytano w całości z objaśnieniami historyczno-literackimi: Sofoklesa »Antygonę« (w tłumaczeniu K. Morawskiego), Szekspira »Makbeta«, Calderona »Księcia niezłomnego« (w przekładzie Słowackiego), Słowackiego »Lillę Wenedę«, Fredry »Zemstę«.

Lektura prywatna: Słowackiego »Marya Stuart« i »Balladyna«, Fredry »Śluby panieńskie«.

Co miesiąc zadanie domowe lub szkolne (naprzemian).
Język niemiecki, tyg. godz. 4. — Czytanie i opowiadanie ustępów prozaicznych i poetycznych z wypisów jak na kursie I. Konwersacya niemiecka. Krótki pogląd na dzieje literatury do 18 wieku.

Przeczytano w całości »Nibelungenlied« (wyd. Graesera), Lessinga »Minna von Barnhelm«, Goethego »Hermann und Dorothea«, Schillera »Ballady«.

Wypracowania szkolne i domowe w zakresie czytanych ustępów i nauki szkolnej.

Język francuski, tyg. godz. 4. — Powtórzenie gruntowne czasowników i nauka o używaniu czasów wszystkich trybów. Imiesłów. Znaczenie i tworzenie wyrazów. Osobliwości gramatyczne. Układ zdań. Gallicyzmy. Ćwiczenia konwersacyjne. Ćwiczenie pisemne na tablicy na tematy wolne.

Podręcznik »Le Vocabulaire de l'enfance, par Boisseau«, z którego 100 ćwiczeń wypracowano tak w szkole jak i w domu.

Matematyka, tyg. godz. 2. — Równania drugiego stopnia o jednej niewiadomej. Logarytmy. Arytmetyczne i geometryczne progressy. Kombinacje. Dwumiany.

Co 4 tygodnie zadanie szkolne.

Fizyka, tyg. godz. 2. — Akustyka, optyka, magnetyzm i elektryczność z uzasadnieniem umiejętnem i uwzględnieniem rzeczy odnoszących się do handlu.

Chemia i Towaroznawstwo, tyg. godz. 2. — W I półroczu: Zasady chemii ogólnej: Wstępne wiadomości, najważniejsze metaloidy, metale i ich związki ze szczególnem uwzględnieniem tych ciał, które odgrywają rolę w handlu i przemyśle.

W II półroczu: Towaroznawstwo: Podział towarów. Towary ze świata mineralnego: Kamienie ozdobne, metale i ich rudy, stopy. Materyały do budowy, ozdób, szlifowania, rysowania i malowania. Towary ze szkła i gliny, kwasy mineralne.

Rachunki kupieckie, tyg. godz. 2. — Obliczanie eskontu weksli. Obliczanie weksli zagranicznych (dewiz) według ceduły giełdowej wiedeńskiej. Obliczanie dewizy wiedeńskiej na zagranicznych giełdach a mianowicie: w Amsterdamie, Berlinie, Frankfurcie, Londynie, Paryżu i Petersburgu.

Obliczanie papierów wartościowych według ceduły giełdowej wiedeńskiej. Obliczanie wartości płatnych kuponów. Obliczanie podatku od wygranej przy losach. Obliczenie rentowności papierów wartościowych. Zamknięcia rachunków bieżących według metody niemieckiej, epoki i metody drabinkowej.

Nauka o handlu, tyg. godz. 2. — Wiadomości ogólne o czynnościach handlowych: Kupno i sprzedaż, o kredycie i jego rodzajach. Pieniądz, jego znaczenie i rodzaje. Waluty, banknoty, czek, obrót żyrowy. Handel pieniędzmi i papierami wartościowymi: papiery kredytowe państwowe, krajowe, gminne i prywatne, renty, obligi, losy, listy zastawne, akcje, kupony, waluty, dewizy. Banki: czynności komisowe, kredytowe, emisyjne, depozytowe, zastawnicze, hipoteczne, wymiana, eskont i inkasso. Giełda i interesa giełdowe.

Buchalterya, tyg. godz. 2. — Wstęp. Cel buchalteryi. Księgi pomocnicze: paginowane i foljowane. Przychód i rozchód, przeniesienie, zamknięcie ksiąg, tytuły rubryk, ostemplowanie, skorowidz. Księgi kasowe: księga kasowa właściwa, rubryki tejsze, saldo, skontro, księga monet i jej różne rodzaje, tytuły rubryk, azio. Księgi papierów: dziennik depozytowy, rubrykowanie, stały kurs, księga papierów własnych, jej cel dla kontroli i zysku, księga numeryczna, losowanie, umorzenie, związek między księgami papierów. Księgi depozytowe: osobista, gatunkowa, depozytów zamiejscowych, konjunktura, pokrycie pożyczek lombardowych, księga numeryczna depozytów zamiejscowych. Księgi wekslowe: księga weksli do odebrania, rubryki, portfel. Rozchód weksli do odebrania, księga weksli do zapłacenia, terminatka, znaczenie, urządzenie, kontrola terminów. Księgi towarowe: księga kupna, kalkulacyjna, sprzedaży. Księga towarowa właściwa, zamówień, komisowa, spedycyjna.

Buchalterya pojedyncza. Długi i wierzytelności, księga dłużników i wierzycieli, saldo conto, księga kasowa buchalteryi pojed. przygotowana przez kasyera i uzupełniona przez buchaltera, dziennik, dwojaki sposób prowadzenia, artykuł, tytuł, kolumna winien i ma. Księga główna, użytek kolumny wewnętrznej, tytuły miejscowe, zamiejscowe i zbiorowe, dodatki do tytułów. Przeprowadzenie przykładu dwumiesięcznego interesu przez buchalteryę pojedynczą, zestawienie i końcowe zamknięcie rachunków.

Prawo wekslowe, tyg. godz. 2. — Historya powstania weksla. Objasnienia austryackiej ustawy wekslowej: zdolność wekslowa, weksel przekazowy i jego wymogi, zobowiązania wystawcy indos, przedstawienie do przyjęcia, przyjęcie, zwrotne poszukiwanie zabezpieczenia z powodu nieprzyjęcia i niepewności przyjemcy, wykonanie zobowiązania wekslowego, dzień zapłaty, zwrotne poszukiwanie z powodu niezapłaty, protest, notyfika-

cy, rachunek zwrotny; wyręczenie, przyjęcie i zapłata przez wyręczenie, zwielokrotnienie weksli, wtóropisy i kopije, weksle zaginione, fałszywe, przedawnienie wekslowe, prawo skargi wierzyciela wekslowego, ustawodawstwo zagraniczne, wymogi protestu, miejsce i czas przedstawienia, tudzież innych czynności zdarzających się w sprawach wekslowych, podpisy wadliwe, weksle własne.

Historia, tyg. godz. 2. — Dzieje cesarstwa rzymskiego, wieków średnich, początek dziejów nowożytnych.

Geografia, tyg. godz. 2. — Opis państw europejskich (prócz Austro-Węgier) jakoteż Stanów Zjednoczonych pod względem fizykalnym, politycznym, produkeyi rolniczej i przemysłowej z szczególniejszem uwzględnieniem stosunków handlowych.

Kaligrafia, tyg. godz. 1. — Systematyczna nauka pisma ronedowego. Ćwiczenia we wszystkich gatunkach pisma łacińskiego i niemieckiego.

ODDZIAŁ NIŻSZY.

Język polski.

Klasa I.

Tyg. godz. 2. — Czytanie płynne i wyraziste; objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli: opowiadanie treści w dłuższych ustępach; wyuczanie się na pamięć i należyte wygłaszanie wzorowych, poprzednio odczytanych i wyjaśnionych ustępów, bądź prozaicznych, bądź poetycznych.

Ćwiczenia gramatyczne, a mianowicie: gruntowne poznanie wszystkich części mowy; odmiany imion; o zdaniu pojedynczem i rozwiniętem; pojęcie o zdaniu złożonem, składnia.

Ćwiczenia piśmienne, a mianowicie: ortograficzne na podstawie dyktatów; pisanie przystępnie opowiedzianych bajek, powiastek; opisów różnych przedmiotów, tudzież pisanie w skróceniu treści odczytanych ustępów z książki do czytania przeznaczonej.

Opowiadania najważniejszych wydarzeń z dziejów kraju rodzinnego.

Podręczniki: Wypisy polskie dla szkół przemysłowych, tom I. Opowiadania z dziejów kraju rodzinnego przez Czesława Pieniążka.

Klasa II.

Tyg. godz. 2. — Treściwe opowiadanie odczytanych ustępów, ze szczególną uwagą na poprawność i zwięzłość wyrażania się. Wyuczanie się na pamięć ustępów prozaicznych i poetycznych.

Zasady stylu, zwroty i figury retoryczne, kształty prozy i poezji.

Ćwiczenia piśmienne, a mianowicie opisy i opowiadania.

Podręcznik: Wypisy Próchnickiego dla klasy V gimn.

Klasa III.

Tyg. godz. 2. — Czytanie, objaśnienie i opowiadanie dzieł pisarzy znakomitszych.

Ogólne wiadomości o piśmiennictwie i pisarzach narodowych.

Ćwiczenia piśmienne jak w klasie II.

Język niemiecki.

Klasa I.

Tyg. godz. 4. — Czytanie, wymowa, uczenie się słów całemi grupami, z uwzględnieniem potrzeb zawodu kupieckiego; składanie zdań pojedynczych, na podstawie tychże praktyczne rozmówki; pisownia, ćwiczenia sty-

listyczne na podstawie materiału ustnie przerobionego, uczenie się praktycznych, krótkich ustępów na pamięć, z równoczesnem pisaniem tychże na tablicy.

Co dwa tygodnie zadanie szkolne.

Klasa II.

Tyg. godz. 3. — Powtórzenie przedmiotu klasy I. Czasowniki nieregularne i tryby, zdania złożone i rozszerzone, rozmówki praktyczne do zawodu kupieckiego zastosowane, czytanie ustępów i opowiadanie własnymi słowami, bądź uczenie się ustępów, przedtem na tablicy spisanych, na pamięć, celem nabycia wprawy w stylistyce.

Klasa III.

Tyg. godz. 3. — Ciąg dalszy przedmiotu klasy II. Opowiadanie, bądź uczenie się na pamięć obszerniejszych ustępów z dziedziny przemysłu i handlu, ze szczególnem uwzględnieniem stylistyki kupieckiej, sporządzanie kwitów, frachtów, przekazów, ogłoszeń, cyrkularzy, wiadomości, krótkich listów kupieckich i t. p.

Co tydzień zadanie szkolne.

Podręczniki: W klasie I. Ćwiczenia Dra Petelenza i Dra Germana tom I., w klasie II. te same tom II., Molina gramatyka.

Rachunki kupieckie.

Klasa I.

Tyg. godz. 3. — O dziesiętnym układzie liczb, cztery działania rachunkowe liczbami całymi i dziesiętnymi wraz z ułatwieniami w działaniach; podzielność liczb, cztery działania ułamkami zwyczajnymi, rachunek liczbami wielogatunkowymi, wraz z nauką o miarach, wagach i monetach austriackich, oraz ważniejszych zagranicznych.

Co miesiąc 1 zadanie domowe i 1 szkolne.

Klasa II.

Tyg. godz. 2. — Powtórzenie przedmiotu klasy I.; skrócone mnożenie i dzielenie; o stosunkach i proporcjach; reguła trzech pojedyncza i składana; praktyka włoska; reguła łańcuchowa: rachunki odsetkowe do obliczenia tary, na wagi, skonta, rabatu, prowizyi i t. d. Zadania jak w klasie II.

Klasa III.

Tyg. godz. 1. — Obliczenia procentowe w ściślejszem znaczeniu; reguła spółki pojedyncza i składana; rachunek mieszaniny; obliczanie eskontu weksli; obliczenia towarowe; kalkulacya faktur pojedynczych i składanych; obliczanie ważniejszych papierów wartościowych, na na wiedeńskiej giełdzie notowanych.

Ćwiczenia kontowe.

Klasa II.

Tyg. godz. 1. — Znaczenie i cel dokumentów handlowych, ich rodzaje i nazwy; znaki monet i miar; faktura; wyrażenia używane; termin zapłaty ustępstwa i kosztu; kopia; nota wagi; faktura zbiorowa. List przewozowy kolejowy, pocztowy, wodny (konosament), pobranie. Weksel: format, termin, ostęplowanie i podpisy. Weksel przekazowy (trata); akcept; żyro (indos); przedłużenie; pokwitowanie; solaweksel; przekaz, czek. Nota eskontowa. Papiery: okładka, kupon. Kwity: na gotówkę, na towary, warant. We wszystkich działach przerobiono dokumenta.

Podręcznik; Nauka Buchalteryi. Część I. B. W. Antoniewicza.

Podręcznika nie używano.

Nauka o handlu.

Klasa II.

Tyg. godz. 1. — Pojęcia ogólne o wyrażeniach używanych w handlu i o zwyczajach kupieckich. Pomocnicy handlowi, ich nazwy i zakres działania; prokurent. Spółki handlowe: jawna, komandytowa i akcyjna; towarzystwa udziałowe, kasy oszczędności. Pośrednicy handlowi: komisant, agent, przewoźnik.

Klasa III.

Tyg. godz. 1. — Powtórzenie klasy II. Miary i wagi. Pieniądz. Cena: podaż i popyt; cena kosztu. Kredyt: rzeczowy i osobisty; zastawniczy i hipoteczny; kupiecki. Nauka o bankach: czynności depozytowe, przekazowe, eskontowe.

Buchalterya.

Klasa III.

Tyg. godz. 2. — Wymagania kodeksu handlowego; potrzeba prowadzenia ksiąg. Księgi pomocnicze, kasowe, towarowe. Buchalterya pojedyncza: dziennik i księga główna. Ogólne pojęcia o inwentarzu i bilansie. Przeprowadzono przez księgi przykład pół miesięczny. Zamknięcie ksiąg i otwarcie ich na nowo.

Korespondencya.

Klasa III.

Tyg. godz. 1. — Cel i znaczenie. Zalety stylu kupieckiego, zwięźłość, ortografia, pismo. Znaczenie znajomości języków światowych. Porządek z listami: rubrum, archiwum, kopiał, skorowidz. Forma listu kupieckiego: tytuł, data, margines, cyfry, zakończenie. Skrócenia używane w języku polskim i niemieckim. Wysyłka listów: koperty, przepisy pocztowe i telegraficzne. Listy towa-

rowe, w sprawach wekslowych, wypłaty. W każdym dziale dyktowano po kilka listów.

Geografia.

Klasa I.

Tyg. godz. 1. — Wiadomości wstępne z geografii: widnokrąg, strony świata, obrót i obieg ziemi, globus, linie geograficzne, oznaczenie miar odległości i powierzchni na mapach; przegląd oceanów i ich części, przegląd kontynentów, klimat, strefy i podział ludzi na rasy. Ogólny opis Europy.

Klasa II.

Tyg. godz. 2. — Powtórzenie wiadomości z klasy I. Opis ogólny Azji, Afryki, Ameryki i Australii. Szczegółowy opis Galicji i monarchii austriacko-węgierskiej.

Klasa III.

Tyg. godz. 1. — Przegląd produkcji wszystkich państw i jej znaczenie w handlu światowym. Drogi morskie i lądowe handlu światowego. W końcu powtórzenie materiału naukowego ze wszystkich klas.

Podręcznik w klasie I. i II. R. Klemensiewicz i L. Tatomir. Wiadomości z nauki geografii. Lwów 1896.

Kaligrafia.

Klasa I.

Tyg. godz. 2. — Wstępne ćwiczenia: małe i wielkie litery alfabetu pismem zwykłym; cyfry i znaki pisarskie; pisanie wyrazów i krótkich zdań. (Wzory L. Peszkowskiego).

Klasa II i III.

Tyg. po 1 godz. — Powtórzenie ćwiczeń klasy I., rond francuski i inne ozdobne pisma.

Zestawienie:

Przedmioty:	Wyższa Szkoła handlowa			Niższa Szkoła handlowa		
	I kurs	II kurs	III kurs	I kl.	II kl.	III kl.
1. Język polski	4	3	3	2	2	2
2. Język niemiecki	5	4	4	4	3	3
3. Język francuski	5	4	4	—	—	—
4. Matematyka	3	2	1	—	—	—
5. Rachunki kupieckie	3	2	2	3	2	1
6. Fizyka	2	2	—	—	—	—
7. Chemia	—	2 ¹⁾	—	—	—	—
8. Towaroznawstwo	—	2 ²⁾	2	—	—	—
9. Geografia	2	2	2	1	2	1
10. Historia	2	2	2	—	—	—
11. Nauka o handlu	1	2	—	—	1	1
12. Ćwiczenia kontowe	1	—	—	—	1	—
13. Prawo wekslowe	—	2	—	—	—	—
14. Prawo handlowe	—	—	2	—	—	—
15. Buchalterya	—	2	1	—	—	2
16. Kantor wzorowy	—	—	4	—	—	—
17. Korespondencya	—	—	2	—	—	1
18. Ekonomia polityczna	—	—	2	—	—	—
19. Kaligrafia	2	1	—	2	1	1
Razem	30	30	31	12	12	12
Przedmioty nadobowiązkowe :						
Język angielski	2	2	2	—	—	—
Stenografia	2	2	2	—	—	—

¹⁾ Pierwsze półrocze. — ²⁾ Drugie półrocze.

Statystyka uczniów:

Wyższa Szkoła handlowa	I kurs	II kurs	Razem
Na początku r. szk. 1898 przyjęto uczniów	18	25	43
W ciągu r. szk. 1898 wystąpiło uczniów	1	7	8
Z końcem r. szk. 1898 było uczniów	17	18	35
Wedle miejsca urodzenia :			
W. Ks. Krakowskie	8	8	16
Galicja	7	7	14
Bukowina	—	1	1
Węgry	—	1	1
Królestwo Polskie	1	1	2
Rosya	1	—	1
Razem	17	18	35
Wedle wyznania :			
Religii rzymsko-katolickiej	14	13	27
» grecko-katolickiej	1	—	1
» ormiańsko-katolickiej	—	1	1
» mojżeszowej	2	4	6
Razem	17	18	35
Wedle narodowości :			
Polaków	16	18	34
Rusinów	1	—	1
Razem	17	18	35

Wyższa Szkoła handlowa		I kurs	II kurs	Razem
Wedle wieku :				
Uczniów liczących lat 17 było		3	1	4
» » » 18 »		3	1	4
» » » 19 »		6	5	11
» » » 20 »		1	2	3
» » » 21 »		1	2	3
» » » 22 »		1	3	4
» » » 23 »		1	2	3
» » » 24 »		—	1	1
» » » 25 »		—	1	1
» » » 26 »		1	—	1
Razem		17	18	35
Wynik klasyfikacji za II półrocze :				
Stopień celujący otrzymało uczniów .		1	2	3
» I-szy » .		13	10	23
» II-gi » .		1	1	2
» III-ci » .		—	—	—
Przeznaczono do egzam. poprawczego po wakacjach uczniów		2	4	6
Nieklasyfikowano		—	1	1
Razem		17	18	35

Niższa Szkoła handlowa.

W roku szkolnym 1898 zapisało się do klasy I	38 uczniów
» » II	23 »
» » III	17 »
Razem	78 uczniów

W ciągu roku szkolnego opuściło zakład 16 uczniów, z końcem roku szkolnego było zatem uczniów 62, a mianowicie otrzymało:

	w klasie			Razem
	I.	II.	III.	
stopień celujący	4	4	3	11 uczniów
stopień pierwszy	17	10	11	38 »
stopień drugi	1	—	—	1 »
stopień trzeci	1	1	1	3 »
przeznaczono do egzaminu po-				
prawczego po wakacyach	4	3	1	8 »
nieklasyfikowano	—	1	—	1 »
Razem	27	19	16	62 uczniów

Z tych było wyznania rzymsko-katolickiego uczniów 40, wyznania mojżeszowego uczniów 22.

Imienny spis uczniów

wedle klasyfikacyi za drugie półrocze roku szkolnego 1898.

WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA.

Kurs I.

Stopień celujący otrzymali:

1. Feliński Maryan.

Stopień I otrzymali:

2. Barański Kamil.

3. Cholewiński Władysław.

4. Czyż Aleksander.

5. Damasiewicz Stanisław.

6. Ost Saul.

7. Skaza Władysław.

8. Sokołowski Michał.

9. Stein Adam.

10. Wyszyński Benedykt.

11. Zapala Józef.

12. Zaremba Jan.

13. Zgierczyński Stanisław.

14. Znamięcki Klemens.

Kurs II.

Stopień celujący otrzymali:

1. Godlewski Ernest.

2. Mieszkowski Witold.

Stopień I otrzymali:

3. Bialikiewicz Józef.

4. Birn Abraham.

5. Bohdanowicz Tadeusz.

6. Byczkowski Roman.

7. Hilfer Józef.

8. Horowitz Jakób.

9. Horowitz Jan.

10. Kapala Władysław.

11. Szotarski Ignacy

12. Ziembicki Zygmunt.

NIŻSZA SZKOŁA HANDLOWA.

Klasa I.

Stopień celujący otrzymali:

1. Leser Ferdinand.
2. Nasalik Zefiryn.
3. Nyczek Antoni.
4. Schneier Meyer.

Stopień I otrzymali:

5. Adamowicz Ferdynand.
6. Auer Zygmunt.
7. Becker Bolesław.
8. Danziger Mojżesz.
9. Fox Franciszek.

10. Frischmann Ellip.
11. Gajowski Jan.
12. Galant Stanisław.
13. Infeld Leizer.
14. Klepacki Kazimierz.
15. Kosches Henryk.
16. Lang Jan.
17. Matusik Antoni.
18. Pajor Stanisław.
19. Pawlus Karol.
20. Prusek Wincenty.
21. Zajączkowski Leonard.

Klasa II.

Stopień celujący otrzymali:

1. Geissler Maryan.
2. Hubrich Henryk.
3. Lipczyński Stanisław.
4. Strauchen Samuel.

Stopień I otrzymali:

5. Abrahamer Mojżesz.
6. Bross Leiser.

7. Bułat Stanisław.
8. Chyrczakowski Józef.
9. Jarośniński Jędrzej.
10. Kurkiewicz Tadeusz.
11. Nowicki Stanisław.
12. Papeć Władysław.
13. Schaffer Stanisław.
14. Wesołowski Tadeusz.

Klasa III.

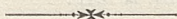
Stopień celujący otrzymali:

1. Birnbaum Izydor.
2. Langier Roman.
3. Maślanka Franciszek.

Stopień I otrzymali:

4. Berger Feiwel.
5. Bogacki Karol.
6. Düntuch Henryk.

7. Gottlieb Stanisław.
8. Gibaszewski Władysław.
9. Konopiński Józef.
10. Landa Fryderyk.
11. Michalski Feliks.
12. Oplustil Zdzisław.
13. Rendel Zygmunt.
14. Wojczyński Zbigniew.

Do Rodziców i Opiekunów.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1898/9 odbędą się 1, 2 i 3-go września, a mianowicie do Wyższej Szkoły handlowej od godziny 10—12 rano, do Niższej Szkoły handlowej od godziny 2—4 popołudniu.

Uczniowie mają się zgłaszać do wpisu osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów i przedłożyć świadectwo z ostatniego półrocza.

Uczniowie chcący się zapisać na I kurs Wyższej Szkoły handlowej, mają przedłożyć: *a)* metrykę urodzenia, *b)* świadectwo szkolne z ukończonej IV klasy gimnazjalnej lub realnej i *c)* złożyć takse wpisową w kwocie 2 złr.

Jeżeli nie ukończyli IV klasy gimnazjalnej lub realnej, muszą się poddać egzaminowi wstępnemu w zakresie nauk IV klasy gimnazjalnej z wyjątkiem języków łacińskiego i greckiego. Każdy uczeń ma przy wpisie złożyć 3 złr. na pomnożenie środków naukowych, oraz w ciągu pierwszych 2 miesięcy każdego półrocza opłatę szkolną w kwocie 15 złr. za jedno półrocze.

Nauka odbywa się codziennie od godz. 8 do 1 przed południem.

Uczniowie chcący się zapisać do I klasy Niższej Szkoły handlowej mają przedłożyć *a)* metrykę urodzenia, *b)* świadectwo z ukończonej IV klasy szkoły ludowej i *c)* złożyć takse wpisową w kwocie 2 złr.

Jeżeli nie ukończyli IV klasy szkoły ludowej, muszą się poddać egzaminowi wstępnemu, przy którym wymagać się będzie dobrej znajomości czytania, pisania, rachunków, języka polskiego i niemieckiego — w zakresie, w jakim przedmiotów tych nabyć można w czteroklasowej szkole ludowej.

Każdy uczeń ma przy wpisie złożyć 3 złr. na pomnożenie środków naukowych, oraz w ciągu pierwszych 2 miesięcy każdego półrocza opłatę szkolną w kwocie 10 złr. za jedno półrocze. Uczniowie zajęci u Członków Kongregacyi kupieckiej, opłaty szkolnej nie uiszczają, a nadto biblioteka szkolna wypożycza im podręczników szkolnych, w miarę potrzeby uczniów i zapasów bibliotecznych. Ze względu na to, że uczniowie tej szkoły zajęci są w sklepach, odbywa się nauka wszystkich przedmiotów w zimie i w lecie od godziny 2 do 4 po południu.

Egzamina wstępne w obu oddziałach szkoły odbędą się dnia 5 września.

Egzamina poprawcze ze wszystkich klas odbędą się dnia 1 i 2 września.

Nabożeństwo wstępne odbędzie się dnia 6 września o godzinie 8 rano, a 7 września rozpocznie się regularna nauka szkolna.

W Krakowie, w sierpniu 1898 r.

Dyrekcya.

